

ÖNEMLİLİK İLKESİNE UYUM KONUSUNDA SPK'YA TABİ ŞİRKETLERİN FİNANSAL TABLOLARINDAN GÖZLEMLER

Dr. Hüseyin YURDAKUL

Başuzman

Muhasebe Standartları Dairesi

Seferihisar/İzmir

Eylül 2019

Sermaye Piyasaları

AMAÇ

Sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması

Yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunması

Kamuyu Aydınlatma İlkesi

Finansal Raporlar

- Periyodik Finansal Tablolar

Özel Durum Açıklamaları

- Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler

Finansal Tablolar

1. **Finansal Durum Tablosu**
2. **Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu**
3. **Nakit Akış Tablosu**
4. **Özkaynak Değişim Tablosu**
5. **Dipnotlar**

TMS/IFRS: Kavramsal Çerçeve ve TMS 1

İhtiyaca Uygunluk – Kullanıcı Kararları
Gerçeğe Uygun Sunum – Tam, Tarafsız, Hatasız

Önemlilik Konusunda Yargı

Finansal Tablolar

Dipnotlar

- **Kavramsal Çerçeve**
- **TMS-1 ve İlgili Standartlar**
- **SPK Finansal Tablo Formatları ve Kullanım Kılavuzu**
(2004/51 sayılı Haftalık Bülten)
(2008/16 sayılı Haftalık Bülten)
(2013/19 Sayılı Haftalık Bülten)
- **TMS Taksonomisi (XBRL)**
(2016/22 sayılı Haftalık Bülten)
- **Türkiye Denetim Standartları (TDS 320)**

SPK Açısından Önemlilik İlkesi

SPK Temel İlke:

- 1) Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını
- 2) Yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler

TMS/IFRS Temel İlke:

Bilgilerin verilmemesinin, yanlış verilmesinin veya gizlenmesinin; genel amaçlı finansal tabloların asli kullanıcılarının (mevcut ve potansiyel yatırımcılar, borç verenler ve kredi veren diğer taraflar) raporlayan işletmenin finansal tablolarına dayanarak verecekleri kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa, bu bilgi önemlidir.

SPK Açısından Önemlilik İlkesi

- İlke: 1) Sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını**
2) Yatırımcıların yatırım kararlarını
etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmeler

Uygulama Alanı

Başvuru Değerlendirme

1. Halka Açılma
2. SP Aracı İhracı
3. Sermaye Artırımı
4. Birleşme
5. Bölünme
6. Çağrı
7. İlişkili Taraf İşlemleri

İnceleme/Denetim/Gözetim

1. Olay Bazlı Denetim
2. Rutin Denetim
3. Kalite Kontrol Denetimi
4. Gözetim

Finansal Tablo Revizyon

1. Kapsamlı Revizyon
2. Konu Bazlı Revizyon

- Yatırımcı Şikayetleri
- Kurul İçi Gözetim Bulguları
- İlgili Uzman Yargısı

SPK Açısından Önemlilik İlkesi

Uygulama Kriterleri

Niteliksel (Sayısal Olmayan) Kriterler

1. TMS/TFRS Dipnot Açıklamaları
2. Finansal Tablo Formatları
3. Uygulama Metni 2: Önemlilik Konusunda Karar Verme
4. Önemli Nitelikte İşlemler (SPKn Md. 23)
 1. Birleşme (Hukuki + Satın Alma)
 2. Bölünme
 3. Tür Değişirme
 4. Sona Erme (Tasfiye)
 5. Mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretme/kiraya verme/ayni hak tesis etmesi,
 6. Faaliyet konusu değişikliği
 7. İmtiyaz oluşturma
 8. Borsa kotundan çıkma
5. İlişkili taraflarından önemli ölçüde mal varlığı edinmesi veya kiralaması

Niceliksel (Sayısal Kriterler)

1. FT Kalem Yüzdesi
 1. Dönem Net Karı (%5-%10)
 2. Toplam Varlıklar (%0,5-%2)
 3. Hasılat (%0,5-%2)
 4. İlgili Kalem (%20 veya fazla)
2. Ortaklık ve Bağlı Ortaklıkların İlişkili Taraf İşlemlerinde (Varlık ve Hizmet Alım Satımı)
 1. %5 Son Yıllık Bilançodaki Varlık Toplamı/Hasılat veya Şirket Değeri
 2. %10 Aşması Durumunda Değerleme Yaptırılmasına İlave Yönetim Kurulu Kararı

Finansal Tablo Gözlemleri

- 1) Hatalı veya hileli finansal tablolar
 - 2) TMS/TFRS'lerde yer alan tüm bilgi ve açıklamalar (muhasabe politikaları)
 - 3) Olmayan veya önemsiz kalemlere ilişkin tutar ve dipnot açıklamaları
 - 4) Gereksiz veya yetersiz dipnot açıklamaları
 - 5) Sonuç:
 - 1) Yatırımcı şikayetleri,
 - 2) İşletmeye özgü olmayan finansal tablo dipnot açıklamaları,
 - 3) İnceleme/Denetim/Gözetim kapsamına alınan FT'lerde
 - 1) Finansal Tablolara Alma,
 - 2) Sınıflandırma,
 - 3) Ölçme (Özellikle Değerleme),
 - 4) Dipnot Açıklamalarına ilişkin olarak,
- FT'nin yeniden düzenlenmesi, bir sonraki dönem FT'de düzeltmeler, uyarı, idari para cezası ve suç duyurusu yaptırımları.

Finansal Tablo Gözlemleri

Uluslararası Menkul Kıymetler Organizasyonu (IOSCO) Çalışması

- 1) 2017 yılı finansal tablo revizyonları
- 2) 33 düzenleyici otorite katılımı
- 3) 743 finansal tablo revizyonu
 - 1) FT alma ve ölçmeye ilişkin 196 bulgu
 - 2) Dipnotlara ilişkin 378 bulgu
 - 3) Toplam 584 bulgu
- 4) Bulgu alanları
 - 1) Varlıklarda değer düşüklüğü
 - 2) Hasılat
 - 3) Yeniden değerlendirme
 - 4) Dipnot açıklamaları

Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.-2012/2 Haftalık Bülten

4. Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.'nin (Şirket) 2009 yılı finansal tablolarının incelenmesi sonucunda;

a) Şirket'in;

i) Finansal tablolarında yer alan banka kredilerine ilişkin olarak, faiz işletmeme uygulamasının alacaklı bankalar tarafından açıkça teyit edilemediği sürece, banka kredilerine ilişkin faiz tahakkuk ettirilmesi ve bu çerçevede daha önce iptal edilen ya da tahakkuk ettirilmeyen ve bankalar tarafından iptali teyit edilmemiş **faiz ve iskonto tutarlarının tahakkuk ettirilmesi**,

ii) Kontrol gücünün bulunmadığı dikkate alınarak, Dardanel Su Ürünleri Üretim A.Ş. paylarının finansal tablolarında **bağlı ortaklık değil iştirak olarak izlenmesi** ve buna uygun şekilde muhasebeleştirilmesi,

iii) Finansal tablolarında Kurulumuzca tespit edilen diğer hata ve eksikliklerin giderilmesi, gerektiğine,

b) Şirket'in son olarak kamuya açıklanan 01.01.2011-30.09.2011 ara dönemine ve 2009 yılı ile karşılaştırmalı olarak hazırlanacak 2010 yılına ilişkin finansal tablolarının, yukarıda 4/a maddesinde sayılan düzeltmeler yapıp, 2010 yılına ilişkin finansal tablolar için bağımsız denetçi tarafından onaylanarak Kurulumuz kararının tebliğ tarihinden itibaren **bir ay içerisinde yeniden kamuya açıklanması** gerektiğine,

c) Finansal tabloların hatalı olarak hazırlanmasından zarar görenlerin, yasal koşullar olduğu takdirde, yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu için yasal yollara başvurma haklarının saklı olduğu hususunun, finansal tabloların düzeltilmesi sonrasında yapılacak ilk olağan genel kurul toplantısında ortakların bilgisine sunulmasına ve ayrıca Kurulumuz Haftalık Bülteni aracılığıyla kamuya duyurulmasına, karar verilmiştir.

İpek Doğal Enerji Kay. Arşt. ve Üretimi A.Ş.-2012/2 Haftalık Bülten

8. İpek Doğal Enerji Kaynakları Araştırma ve Üretim A.Ş.'nin (Şirket) finansal tablolarının incelenmesi sonucunda;

a) Şirket'in, Koza Altın İşletmeleri A.Ş. (Koza Altın) paylarının halka arzından sonra kamuya açıklanan 31.03.2010, 30.06.2010, 30.09.2010, 31.12.2010, 31.03.2011, 30.06.2011 ve 30.09.2011 hesap dönemlerine ilişkin finansal tablolarının, **halka arz gelirleri ile halka arz sırasında ve sonrasında alınan ve daha sonra satılan Koza Altın paylarının hatalı muhasebeleştirilmesi ve Kurulumuzca tespit edilen diğer hata ve eksiklikler** nedeniyle UMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar" hükümlerine uygun olarak düzeltilmesi, bağımsız denetime veya sınırlı incelemeye tabi olan dönemlerin bağımsız denetimden veya sınırlı incelemeden geçirilmesi ve düzeltilen tüm finansal tabloların Kurul Kararının **tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde yeniden kamuya açıklanması** gerektiğine,

b) Şirket'in finansal tablolarına ilişkin olarak yapılan tespitlerin birçoğunun bağlı ortaklığı konumunda olan ve payları İMKB'de işlem gören Koza Anadolu Metal Madencilik İşletmeleri A.Ş.'nin (Koza Metal) finansal tabloları için de geçerli olduğu dikkate alınarak; Koza Metal'in, 31.03.2010, 30.06.2010, 30.09.2010, 31.12.2010, 31.03.2011, 30.06.2011 ve 30.09.2011 hesap dönemine ilişkin finansal tablolarının, **halka arz gelirleri ile halka arz sırasında ve sonrasında alınan ve daha sonra satılan Koza Altın paylarının hatalı muhasebeleştirilmesi ve Kurulumuzca tespit edilen diğer hata ve eksiklikler** nedeniyle UMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar" hükümlerine uygun olarak düzeltilmesi, bağımsız denetime veya sınırlı incelemeye tabi olan dönemlerin bağımsız denetimden veya sınırlı incelemeden geçirilmesi ve düzeltilen tüm finansal tabloların Kurul Kararının **tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içerisinde yeniden kamuya açıklanması** gerektiğine,

... karar verilmiştir.

Aksa Enerji Üretimi A.Ş.-2019/11 ve 2019/43 Haftalık Bülten

7. Aksa Enerji Üretim A.Ş.’nin (Şirket) 31.12.2017, 31.03.2018, 30.06.2018 ve 30.09.2018 tarihli konsolide finansal tablolarında yer verilen maddi duran varlıkların amortisman tutarlarına ilişkin olarak SPKn ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda,

a) Şirket’in 31.03.2018, 30.06.2018 ve 30.09.2018 tarihli ara dönem konsolide finansal tablolarında **amortismanlara ilişkin gerekli düzeltmeler** yapılarak sınırlı bağımsız denetimden geçirilmesi ve 31.12.2018 tarihli konsolide finansal tablolar ile birlikte KAP’ta kamuya açıklanmasına,

b) Yurtdışı operasyonların maddi duran varlıklarının yeniden değerlendirilmiş tutarının tespitinde, değerlendirme raporunda yer verilen fonksiyonel para birimi cinsinden tutarların esas alınması ve bu kapsamda 31.12.2017 tarihli konsolide finansal tablolardan başlamak üzere, değerlemeye konu maddi duran varlıklar ve bu varlıklara ilişkin amortisman tutarlarının kamuya duyurulacak ilk finansal tablolarda düzeltilmesine, karar verilmiştir.

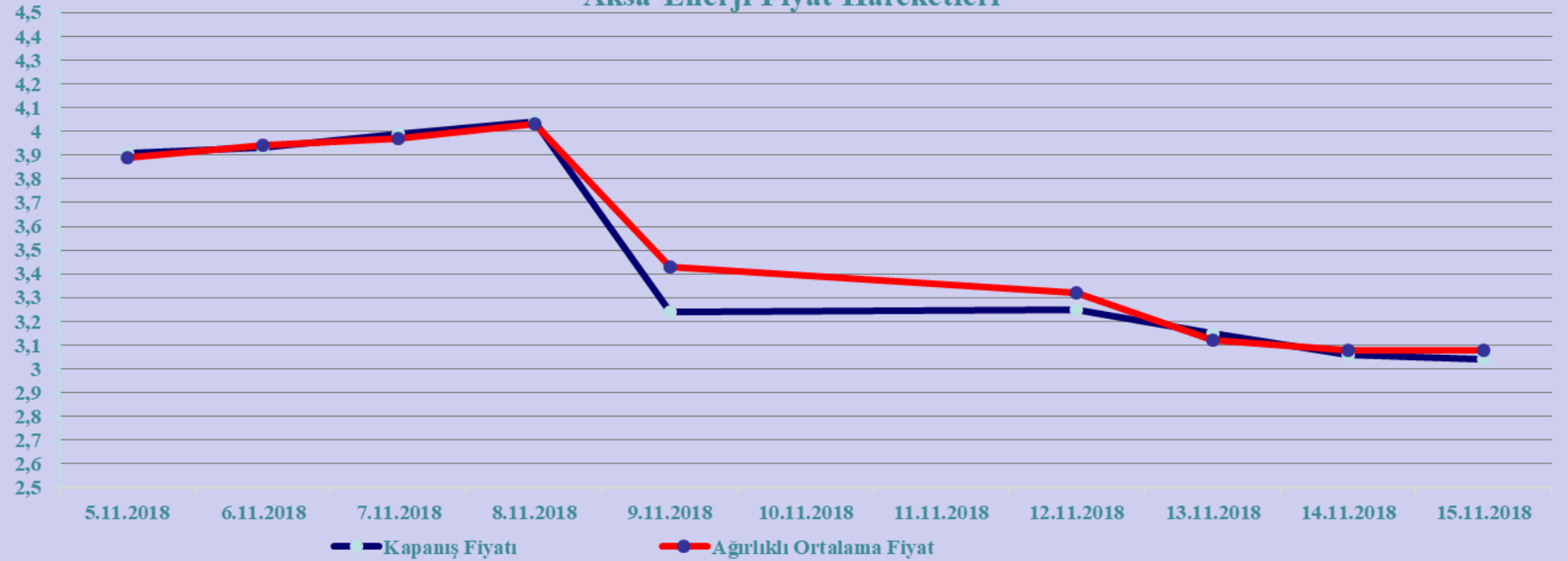
C) Şirket’in 31.12.2017, 31.03.2018, 30.06.2018 ve 30.09.2018 tarihli konsolide finansal tablolarında yer verilen maddi duran varlıkların amortisman tutarlarının hatalı olmasına ilişkin yaptırımlar:

IPC Uygulanan Şirket	Neden Olan Eylem	İlgili Düzenleme	Verilen İPC Tutarı
Aksa Enerji Üretimi A.Ş.	İncelemede tespit edilen mevzuata aykırılıklar	Kurulumuzun II-14.1 sayılı “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği”nin 5’inci maddesi kapsamında Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları’nın muhtelif hükümlerine aykırılıklar	30.961 TL
KPMG Bağımsız Denetim ve SMMM A.Ş.	İncelemede tespit edilen mevzuata aykırılıklar	Kurulumuzun Seri:X, No:22 sayılı “Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliği” ve Türkiye Denetim Standartları’nın muhtelif hükümlerine aykırılıklar	30.961 TL

Aksa Enerji Üretimi A.Ş. Örnek Uygulaması

Fiyat (TL)

Aksa Enerji Fiyat Hareketleri

TABLO – Şirket'in Borsa Fiyatları

Tarih	05.11.2018	06.11.2018	07.11.2018	08.11.2018	09.11.2018	12.11.2018	13.11.2018	14.11.2018	15.11.2018
Kapanış Fiyatı	3,91	3,93	3,99	4,04	3,24	3,25	3,15	3,06	3,04
Ağırlıklı Ortalama Fiyat	3,89	3,94	3,97	4,03	3,43	3,32	3,12	3,08	3,08

Aksa Enerji Üretimi A.Ş. Örnek Uygulaması

TABLO – Şirket'in Borsa Fiyatları

Tarih	05.11.2018	06.11.2018	07.11.2018	08.11.2018	09.11.2018	12.11.2018	13.11.2018	14.11.2018	15.11.2018
Kapanış Fiyatı	3,91	3,93	3,99	4,04	3,24	3,25	3,15	3,06	3,04
Ağırlıklı Ortalama Fiyat	3,89	3,94	3,97	4,03	3,43	3,32	3,12	3,08	3,08

Dönem	30.09.2018						
Kalem Adı	Önceki	Düzeltilmiş	Düzeltilmiş (Son)	Fark-1	Fark-2	Fark-1 (%)	Fark-2 (%)
Maddi Duran Varlıklar	3.846.868.841	3.823.919.095	3.964.600.165	-22.949.746	117.731.324	-0,60	2,97
Diğer Maddi Duran Varlıklar	3.782.333.350	3.759.383.604	3.900.064.674	-22.949.746	117.731.324	-0,61	3,02
Toplam Dönem Amortismanı	344.070.195	321.120.449	309.967.096	-22.949.746	-34.103.099	-7,15	-11,00
Dönem Net Karı	107.090.040	125.209.318	129.992.852	18.119.278	22.902.812	14,47	17,62

Dönem	30.06.2018				31.03.2018			
Kalem Adı	Önceki	Düzeltilmiş	Fark	Fark (%)	Önceki	Düzeltilmiş	Fark	Fark (%)
Maddi Duran Varlıklar	3.714.364.998	3.674.463.367	-39.901.631	-1,09	3.607.208.821	3.598.709.222	-8.499.599	-0,24
Diğer Maddi Duran Varlıklar	3.656.087.265	3.616.185.634	-39.901.631	-1,10	3.548.157.321	3.539.657.722	-8.499.599	-0,24
Toplam Dönem Amortismanı	134.748.201	195.700.706	60.952.505	31,15	65.002.179	90.998.272	25.996.093	28,57
Dönem Net Karı	133.330.064	84.701.220	-48.628.844	-57,41	68.213.102	48.309.727	-19.903.375	-41,20

TEŞEKKÜRLER